

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden:

hem tijdens zijn verhoor heeft geïntimideerd en hem niet de ruimte heeft gegeven zich te verweren;

de brief van de aangeefster waarin zij ingaat op hetgeen hem ten laste was gelegd niet als bijlage had gevoegd bij het proces-verbaal dat naar het parket was gestuurd;

de gesprekken tussen hem en de aangeefster die hij had opgenomen onzorgvuldig had uitgewerkt doordat zij had nagelaten een voor de strafzaak relevant fragment uit te werken en doordat ze bij een bepaalde voor de strafzaak relevante passage ten onrechte had aangegeven dat er storing was op de geluidscassette;

heeft nagelaten de verklaringen van twee getuigen die ze had gehoord in het proces-verbaal op te nemen.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker, een ondernemer, had enige tijd een relatie met H., die ook werkzaam was in zijn bedrijf. Op 24 januari 2003 deed H. (verder ook: de ex-vriendin) aangifte tegen hem van mishandeling in verband met een incident dat in de nacht van 21 op 22 januari 2003 was voorgevallen. Omdat de ex-vriendin en verzoeker een en ander weer hadden uitgepraat, andere mensen haar tot het doen van aangifte hadden aangezet en zij vond dat zij zelf ook fout was geweest, trok de ex-vriendin haar aangifte op 7 februari 2003 weer in. Nadat er op 7 november 2003 opnieuw een incident was geweest, deed de ex-vriendin op 22 januari 2004 opnieuw aangifte tegen verzoeker. Ditmaal deed ze aangifte van mishandeling, (poging) zware mishandeling en bedreiging door verzoeker, ten overstaan van onder andere politieambtenaar V. Ze verklaarde daarbij dat ze haar eerdere aangifte onder druk van verzoeker had ingetrokken en dat ze op 24 november 2003 haar toevlucht had gezocht bij een bekende. Later is zij terechtgekomen in een Blijf-van-mijn-lijf huis.

2. Uit het proces-verbaal dat V. had opgemaakt en naar de officier van justitie had gestuurd, bleek onder meer het volgende. Op 2 maart 2004 hoorden de politieambtenaren V. en K. verzoeker uitgebreid naar aanleiding van beide aangiftes en op 24 maart 2004 hoorde politieambtenaar V. verzoeker nogmaals kort. Tevens hoorde politieambtenaar V. een aantal getuigen en werkte zij de geluidsbandjes gedeeltelijk uit die verzoeker haar had gegeven waarop een aantal telefoongesprekken tussen hem en zijn ex-vriendin stonden. Verder was in het door politieambtenaar V. opgemaakte politiedossier geen melding gemaakt van de door haar gehoorde getuigen A. en Sa.

3. In het kader van de strafzaak die tegen verzoeker liep hoorde de rechter-commissaris tien personen, luisterde hij de geluidsbandjes gedeeltelijk af en waarmerkte hij de handgeschreven brieven van de ex-vriendin aan verzoeker op 29 november 2004 en voegde ze toe aan het dossier.

4.1. De vervolging van verzoeker eindigde uiteindelijk in een vrijspraak door de meervoudige kamer van de rechtbank te Den Haag op 3 juli 2006. De motivering van de vrijspraak in het verkorte vonnis luidde (geanonimiseerd) als volgt:

4.2.

"Vrijspraak.

De rechtbank acht op grond van het onderzoek ter terechtzitting niet wettig en overtuigend bewezen hetgeen de verdachte bij dagvaarding is telastgelegd, zodat hij daarvan dient te worden vrijgesproken.

De rechtbank overweegt hierbij het volgende.

Op grond van het dossier en het verhandelde ter terechtzitting komt de rechtbank tot de conclusie dat er binnen de relatie van verdachte en zijn - inmiddels ex - vriendin ten tijde van het hem telastgelegde feit voortdurend sprake was van een elkaar aantrekken en afstoten. Uit het dossier komt een drietal specifieke incidenten naar voren.

De officier van justitie acht de mishandeling op 22 januari 2003 wettig en overtuigend bewezen.

Zowel uit de verklaring d.d. 7 februari 2003 afgelegd door H. als uit haar brief - door de rechter-commissaris gewaarmerkt op 29 november 2004 - met betrekking tot hetgeen tussen haar en verdachte op 22 januari 2003 is voorgevallen, leidt de rechtbank af dat het aangeefster is geweest die keer op keer de confrontatie met verdachte heeft opgezocht. Verdachte, zo geeft ook aangeefster aan, heeft - zonder resultaat - op allerlei wijzen geprobeerd zich hieraan te onttrekken. Dat verdachte uiteindelijk, om de woning te kunnen verlaten, aangeefster bij haar armen heeft beetgepakt en haar op de bank heeft geduwd, acht de rechtbank een proportionele reactie waaruit geenszins het opzet tot het toebrengen van pijn of letsel blijkt.

Met betrekking tot de telastgelegde mishandeling op 7 november 2003 heeft de officier van justitie betoogd dat zij alleen de klap op de neus van H. wettig en overtuigend bewezen acht.

De rechtbank is er niet van overtuigd dat verdachte op 7 november 2003 bewust en met het opzet om H. pijn te doen of om haar letsel te veroorzaken haar tegen de neus heeft geraakt, daar uit verschillende verklaringen van getuigen valt op te maken dat verdachte

ter ondersteuning van zijn woorden meerdere armbewegingen in de lucht maakte, waarbij hij met één van die armbewegingen de neus van H. heeft geraakt.

Uit de verklaringen van verdachte en getuige W. valt niet af te leiden dat verdachte met deze beweging juist wel bewust H. heeft willen raken.

Het voorval op 23 november 2003 acht de officier van justitie niet wettig en overtuigend bewezen.

Aldus komt de rechtbank tot het oordeel dat verdachte van het gehele hem telastgelegde feit dient te worden vrijgesproken. ..."

5. Na zijn vrijspraak diende verzoeker op 20 december 2006 een klacht in bij de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Haaglanden over de wijze waarop politieambtenaar V. de zaak had behandeld.

6. In reactie op zijn klacht vernam verzoeker per brief van 29 december 2006 dat zijn klacht niet voor behandeling in aanmerking kwam wegens overschrijding van de jaartermijn.

7. Verzoeker wendde zich vervolgens op 15 maart 2007 tot de Nationale ombudsman en lichtte zijn klacht op 14 mei 2007 in persoon toe.

8. Omdat de Nationale ombudsman van mening was dat de korpsbeheerder de klacht van verzoeker ten onrechte niet in behandeling had genomen, opende hij op 2 augustus 2007 zijn onderzoek. In afwijking van de gebruikelijke procedure stelde hij de betrokkenen ervan op de hoogte dat er een hoorzitting zou worden gehouden, waarbij politieambtenaar V. zou worden gehoord in aanwezigheid van verzoeker. Ten aanzien van het derde klachtonderdeel merkte de Nationale ombudsman op dat hij het in beginsel niet zinvol achtte dat onderdeel (nader) te onderzoeken omdat de rechter-commissaris reeds had geconstateerd dat de uitwerking van de opnames onvolledig was. Nu de Nationale ombudsman rechterlijke uitspraken en de rechtsgronden waarop die rusten in acht moet nemen, kon de Nationale ombudsman niet anders dan tot de conclusie komen dat de politie ten aanzien van dat klachtonderdeel niet behoorlijk had gehandeld.

9. Op dringend verzoek van de korpsbeheerder, stelde de Nationale ombudsman hem alsnog eerst in de gelegenheid een inhoudelijke reactie te geven op de klacht. De Nationale ombudsman stelde alle betrokkenen daarvan bij brief van 5 september 2007 in kennis en hield daarbij uitdrukkelijk de mogelijkheid open dat hij, afhankelijk van de reactie van de korpsbeheerder, alsnog zou overgaan tot het houden van een hoorzitting.

10. De reactie van de korpsbeheerder van 20 september 2007 luidde dat hij de klachtonderdelen 1, 2 en 4 ongegrond verklaarde en dat hij zich onthield van een oordeel

ten aanzien van het derde klachtonderdeel nu de rechter zich daarover had uitgelaten. De korpsbeheerder had zich ten behoeve van zijn oordeel laten voorlichten door de bureauchef die politieambtenaar V. had gesproken. De bureauchef gaf in zijn schrijven de reactie van V. weer op de vier klachtonderdelen, die hieronder bij de verschillende klachtonderdelen staat weergegeven.

11. De reactie van verzoeker (via zijn advocate) van 18 november 2007 op het standpunt van de korpsbeheerder ten aanzien van de vier klachtonderdelen is hieronder per klachtonderdeel weergegeven.

12.1. Naar aanleiding van het bericht van 5 september 2007 van de Nationale ombudsman dat de mogelijkheid bestond dat er alsnog een hoorzitting zou worden gehouden, ontving de Nationale ombudsman op 9 november 2007 een schrijven van de advocate die politieambtenaar V. had ingeschakeld. Zij schreef dat het om medische redenen niet wenselijk zou zijn dat politieambtenaar V. zou worden onderworpen aan een hoorzitting. V. was wel bereid schriftelijk vragen te beantwoorden. De advocate verwees daarbij naar de brief van de huisarts van V. van 4 november 2007, waarvan zij een afschrift had meegestuurd.

12.2. De huisarts had aan de advocate van V. het volgende geschreven (geanonimiseerd):

"... Op medische gronden is het niet wenselijk dat politieambtenaar V. deelneemt aan de hoorzitting.

Indien meer informatie gewenst is kan via een medisch adviseur nadere gegevens opgevraagd worden indien er schriftelijke toestemming van V. is bijgevoegd..."

13. Op 17 december 2007 informeerde de substituut-ombudsman de betrokkenen over de reactie die hij van de advocate van V. had ontvangen en liet hij weten dat hij (desondanks) had besloten alsnog een hoorzitting te houden. Hij merkte daarbij op dat de informatie aangaande de medische gronden die de advocate van V. had verstrekt dusdanig beperkt was dat de substituut-ombudsman er daardoor (nog) niet van was overtuigd dat V. binnen afzienbare tijd niet in staat zou zijn aan een hoorzitting deel te nemen. De substituut-ombudsman vroeg de advocate van V. om nadere informatie over de aard van de medische gronden waarop het houden van een hoorzitting op korte termijn niet mogelijk zou zijn.

14. De advocate van V. liet in reactie daarop op 27 december 2007 weten dat de medische gronden nog onverkort golden en dat zij daarover vanuit het oogpunt van privacybescherming van V. geen verdere mededelingen mocht doen. Ze verzocht met klem om alsnog toe te staan dat V. schriftelijk zou worden gehoord, temeer nu ook de huisarts van V. het houden van een hoorzitting expliciet had ontraden.

15. Vervolgens was er in februari 2008 telefonisch contact tussen de advocate van V. en een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman en later tussen de advocate en de substituut-ombudsman. Uit die gesprekken werd duidelijk dat V. pertinent weigerde om in het kader van de klacht in persoon of telefonisch te worden gehoord. Tevens weigerde zij daarover een nadere medische verklaring te verstrekken. Volgens haar advocate waren de medische gronden in beginsel blijvend van aard en was het geen kwestie van niet willen, maar van niet in staat zijn om te worden gehoord. Tijdens de telefonische contacten was benadrukt dat de weigerachtige houding van V. van invloed kon zijn op de beoordeling door de Nationale ombudsman van de klachten. Haar advocate merkte daarover op dat V. zich terdege bewust was van de mogelijke consequenties van haar opstelling en dat V. bereid was die te aanvaarden. V. was volgens haar advocate wel bereid schriftelijk vragen te beantwoorden.

16. Hoewel de Nationale ombudsman de bevoegdheid heeft om de hulp van "de sterke arm" in te roepen, zag hij daarvan in dit geval af. In plaats daarvan koos hij ervoor om politieambtenaar V. schriftelijk vragen te stellen, van welk besluit hij de betrokkenen per brief van 3 april 2008 op de hoogte bracht.

17. Desgevraagd liet politieambtenaar V. de Nationale ombudsman (via haar advocate) het volgende weten in reactie op de vragen die van algemene aard waren. V. was vanaf 1991 werkzaam bij de politie en sinds augustus 1996 in de functie van hoofdagent. Zij gaf aan verzoeker en zijn ex-vriendin niet eerder te hebben gezien dan in deze zaak. Verder verklaarde zij dat zij vaker zaken van huiselijk geweld had behandeld. Dergelijke zaken hadden volgens haar prioriteit binnen het regionale politiekorps Haaglanden, waardoor de verdachte in beginsel altijd moest worden aangehouden, ook als er geen aangifte werd gedaan. Dit had tot gevolg dat er relatief veel huiselijk-geweldzaken waren en zij verhoudingsgewijs veel van zulk soort zaken in behandeling had. V. benadrukte hierbij dat zij een aangifte onpartijdig behandelt, omdat dat haar werk is. Wel kon ze zich van deze zaak herinneren dat de aangeefster H. had verklaard "doodsangsten" uit te staan voor verzoeker, waardoor dit op V. niet over was gekomen als een eenvoudige huiselijk-geweldzaak. Tot slot merkte zij meer in het algemeen op dat ze veel tijd in deze zaak had gestoken, mede omdat verzoeker veel materiaal had aangeleverd, dat zij zorgvuldig had bestudeerd.

De schriftelijke reactie van politieambtenaar V. ten aanzien van de verschillende klachtonderdelen is hieronder per klachtonderdeel opgenomen.

18. In reactie op de verklaringen van K. en V. liet verzoeker de Nationale ombudsman meer in het algemeen onder meer het volgende weten. Verzoeker was van mening dat het na een kort onderzoek door de politie al duidelijk had moeten zijn dat hij onschuldig was. Dat zou hem een langdurige rechtsgang en veel stress hebben bespaard. Verzoeker gaf aan het erg vervelend te vinden dat hij uit de reactie van de politieambtenaren K. en V. had moeten begrijpen dat hij eigenlijk nog van geluk mocht spreken dat hij niet harder was

aangepakt. De reactie van verzoeker op de verklaring van V. ten aanzien van de verschillende klachtonderdelen, staat hieronder per klachtonderdeel vermeld.

19. De korpsbeheerder liet de Nationale ombudsman weten dat de verklaringen van K. en V. hem geen reden gaven af te wijken van zijn eerdere oordeel over de klacht.

I. Ten aanzien van het verhoor

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaar V. hem tijdens zijn verhoor heeft geïntimideerd en hem niet de ruimte heeft gegeven zich te verweren. Tijdens het verhoor kreeg verzoeker slechts in beperkte mate de gelegenheid zijn verhaal te doen en had V. hem arrogant en manipulatief (of woorden van gelijke strekking) genoemd.

2. In het proces-verbaal dat was opgemaakt naar aanleiding van het verhoor van verzoeker door K. en V. op 2 maart 2004, stond niets vermeld over de sfeer tijdens het verhoor. Het proces-verbaal van verhoor telde in totaal acht pagina's, waarin veelal eerst de gestelde vraag en daarop het gegeven antwoord staat weergegeven. Ten aanzien van de drie incidenten terzake waarvan aangifte was gedaan, stond een meer uitgebreide reactie van verzoeker te lezen. Verzoeker ontkende zijn ex-vriendin te hebben mishandeld of bedreigd en gaf uitleg over de aard van hun relatie en de dominante rol die zijn ex-vriendin daarin had vervuld. Afsluitend had verzoeker gebruik gemaakt van de mogelijkheid nog iets aan zijn verklaring toe te voegen.

3.1. De korpsbeheerder baseerde zijn ongegrondverklaring van de klacht op de bevindingen van de bureauchef, die V. hierover had gehoord.

3.2. De bureauchef schreef hierover (geanonimiseerd) het volgende:

"... Politieambtenaar V. geeft aan dat zij in haar verhoor verzoeker niet heeft geïntimideerd. Zij heeft zaaksinhoudelijk vragen gesteld over het gestelde in de aangifte ter zake van poging zware mishandeling. Zij heeft hem verder wel alle ruimte gegeven om zijn feiten te benoemen. Hij was in die feiten erg sturend met het aanleveren van de informatie. Hierdoor kwam de objectieve opsporing in het gedrang. Politieambtenaar V. wilde zelf in het belang van een objectief onderzoek de regie behouden over het verhoor van verzoeker. Verzoeker wenste een gedeelte van het verhoor te worden bijgestaan door zijn advocaat. Hoewel het niet ging om een verdachte die in verzekering was gesteld, heeft zij voldaan aan zijn verzoek. Het is haar bekend dat het Openbaar Ministerie recent afspraken heeft gemaakt met de politiekorpsen en de Orden van Advocaten over het toelaten van raadslieden bij verhoren van verdachten. ..."

4. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder liet verzoeker (via zijn advocate) (geanonimiseerd) het volgende weten.

"... Verzoeker meent dat het verhoor wel degelijk eenzijdig is geweest. Hij mocht slechts antwoord geven op haar vragen en kreeg niet de gelegenheid een en ander toe te lichten. Daarbij heeft politieambtenaar V. volgens verzoeker hem arrogant en manipulatief genoemd. ..."

5. Politieambtenaar K., die als aspirant bij het grootste deel van het verhoor van verzoeker op 2 maart 2004 aanwezig was geweest, verklaarde op 23 april 2008 tegenover medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende. Omdat het een verhoor betrof van een man die werd verdacht van huiselijk geweld, was K. uit veiligheidsoverwegingen door V. gevraagd bij het verhoor aanwezig te zijn. In die tijd speelden er volgens K. op het betreffende politiebureau behoorlijk wat zaken met betrekking tot huiselijk geweld, die volgens een vaste procedure werden afgehandeld. Doorgaans "draaide" één rechercheur zo'n zaak alleen en deed daarin alle verhoren, aldus K.

Desgevraagd verklaarde K. dat V. en zij verzoeker voorafgaand aan het verhoor niet kenden. Over het verloop van het verhoor verklaarde K. dat zij er alleen maar als aspirant bij had gezeten en dat V. als rechercheur verzoeker de vragen had gesteld. Omdat het verhoor zo lang geleden was, kon K. zich daar niet veel meer van herinneren. Wel stond haar bij dat het een gewoon verhoor betrof, dat vergelijkbaar was met andere verhoren. Ook het feit dat ze zich niet veel meer herinnerde van het verhoor gaf aan dat het verhoor op haar geen bijzondere indruk had gemaakt. Desgevraagd antwoordde K. dat de sfeer tijdens het verhoor normaal was. Ze kon zich niet herinneren dat er sprake was van een (negatieve) wisselwerking tussen V. en verzoeker. Voor zover K. zich kon herinneren had verzoeker niet op een bijzondere manier gereageerd. Over de houding van verzoeker tijdens zijn verhoor vertelde K. dat hij veel praatte en verbaal tamelijk druk was geweest, maar niet buitenproportioneel. Het was geregeld nodig geweest hem "bij de les" te houden, waarbij verzoeker volgens haar op gebruikelijke wijze zijn verhaal had mogen doen. K. gaf aan niet te kunnen onderschrijven dat V. sturend was geweest in haar gedrag. Een en ander bleek volgens K. ook niet uit het proces-verbaal van verhoor. Of V. verzoeker "arrogant en manipulatief" had genoemd of woorden van gelijke strekking, kon K. zich niet herinneren en eigenlijk ook niet voorstellen. K. merkte op dat ze soms zag dat collega's afgestompt raken.

K. vertelde geen contact te hebben gehad met V. in verband met de klacht van verzoeker.

6. Politieambtenaar V. liet de Nationale ombudsman schriftelijk weten dat het verhoor enigszins moeizaam, gespannen en stroef was verlopen doordat verzoeker sturend was met het aanleveren van informatie. Dat kwam volgens haar omdat verzoeker vond dat hij ten onterechte werd verdacht. Het kostte V. naar eigen zeggen moeite de regie in handen

te houden en verzoeker duidelijk te maken dat hij nog niet was veroordeeld maar slechts als verdachte een aantal vragen moest beantwoorden. V. ontkende verzoeker te hebben geïntimideerd, waarbij ze opmerkte dat ze verzoeker wel duidelijk had gemaakt dat ze zich niet door hem liet dicteren wat er in zijn verklaring kwam te staan. Verzoeker wilde volgens haar de vragen en antwoorden veranderen, waar zij niet in mee was gegaan. Desgevraagd antwoordde V. dat zij op het door haar als sturend ervaren gedrag van verzoeker had gereageerd door te proberen de regie te houden, hem vragen te stellen en hoofd- van bijzaken te scheiden. Volgens V. had zij tijdens het verhoor getracht professioneel te blijven door verzoeker beleefd en correct te bejegenen, hetgeen verzoeker volgens haar overigens ook had gedaan. V. schreef dat ze niet uitsloot dat ze verzoeker tijdens het verhoor arrogant of manipulatief had genoemd (of woorden van gelijke strekking), maar dat ze zich dat niet meer precies kon herinneren.

V. was van mening dat verzoeker tijdens het verhoor alle tijd had gehad om zijn kant van het verhaal toe te lichten. Ze wees er daarbij op dat het verhoor van verzoeker (ongeveer acht uur) veel langer dan een gemiddeld verdachtenverhoor in een soortgelijke zaak (ongeveer twee uur) had geduurd. Omdat het verhoor zo lang duurde, had V. op een gegeven moment met verzoeker afgesproken het verhoor op een andere dag voort te zetten. Alleen al daaruit bleek volgens V. dat verzoeker ruimschoots de gelegenheid had gehad zich te verweren, van welke mogelijkheid hij volgens haar gebruik had gemaakt. Verder meldde V. dat zij er bewust voor had gekozen verzoeker niet aan te houden, terwijl dat gelet op de ernst van de zaak en hetgeen de aangeefster had verklaard zeer waarschijnlijk wel had gekund.

Hieraan voegde V. nog toe dat zij had toegestaan dat verzoekers advocaat bij het tweede deel van het verhoor aanwezig was geweest, terwijl V. daar niet mee had hoeven instemmen nu verzoeker niet was aangehouden en inverzekering was gesteld. Als er in aanwezigheid van de advocate sprake zou zijn geweest van intimidatie, had het voor de hand gelegen dat de advocate zou hebben ingegrepen, aldus V. Dat is echter niet aan de orde geweest. In het bijzijn van zijn advocate heeft V. verzoeker zijn eerder afgelegde verklaring voorgelezen en heeft verzoeker de verklaring ondertekend. V. wees erop dat uit het proces-verbaal van verhoor blijkt, dat zij verzoeker in de gelegenheid heeft gesteld iets toe te voegen aan zijn verklaring, van welke gelegenheid hij gebruik heeft gemaakt.

Over de rol van politieambtenaar K. tijdens het verhoor schreef V. dat K. een studente was die het verhoor van verzoeker in het kader van een leerproces bijwoonde. Voor zover V. zich kon herinneren, had K. zich niet met het verhoor bemoeid.

Tot slot merkte V. op dat zij naar eer en geweten had gehandeld met de kennis die zij op dat moment had, dat ook zij niet feilloos was en dat zij beslist niet de intentie had gehad om verzoeker of wie dan ook te benadelen of te bevoordelen.

7. In reactie op de verklaringen van V. en K. schetste verzoeker de verhouding tussen K. en V. tijdens het verhoor. Volgens verzoeker had V. zich richting K. erg dominant opgesteld.

Mede op advies van een andere politieambtenaar was verzoeker op 2 maart 2004 naar het politiebureau gegaan met een grote hoeveelheid stukken, waaruit naar zijn idee zijn onschuld bleek. Verzoeker had daarbij de verwachting dat hij de politie die dag duidelijk zou kunnen maken dat zijn ex-vriendin alles had verzonnen.

V. maakte verzoeker tijdens het verhoor al snel duidelijk dat hij uitsluitend mocht antwoorden op haar vragen en uitsluitend relevant materiaal aan mocht reiken. Toen verzoeker in reactie daarop liet weten een hardwerkende ondernemer te zijn, die zijn verantwoordelijkheden kende en nooit iemand had mishandeld of bedreigd, reageerde V. daarop door hem te zeggen dat het haar al bekend was dat verzoeker een te hoge dunk had van zichzelf en een totaal verkeerd zelfbeeld. V. vond verzoeker manipulatief en arrogant en vertelde dat verzoeker bekend stond als een slavendrijver. Voor V. was de zaak duidelijk: verzoeker was relatief veel ouder dan zijn ex-vriendin en manipuleerde haar, waardoor H. een slaaf werd in verzoekers huis en zaak. Volgens V. had verzoeker dat zelf niet in de gaten, aldus verzoeker. V. gaf te kennen dat zij zichzelf tijdens het verhoor ook gemanipuleerd voelde door verzoeker, hetgeen zij bestempelde als een vorm van psychische mishandeling. Volgens verzoeker merkte V. vervolgens op hoe intimiderend verzoeker dan wel niet op zijn ex-vriendin moest zijn overgekomen. Door een dergelijke opstelling van V. aan het begin van het verhoor, had verzoeker zich gelijk uit het veld geslagen gevoeld. Verder liet V. volgens verzoeker tijdens het verhoor aan hem blijken dat de zaak voor haar al wel duidelijk was; ze had wel acht van dit soort gevallen per week, allemaal hadden ze het gedaan en ontkenden ze dat. Verzoeker schreef de Nationale ombudsman dat V. hem tijdens het verhoor had gezegd dat hij maar beter kon bekennen. Ook werd verzoeker tijdens het verhoor door V. geconfronteerd met allemaal verzonnen verhalen van aangeefster H., aldus verzoeker. Voor verzoeker was het klip en klaar dat hij onschuldig was en hij vond dat hij dat ook kon aantonen. V. was daarin echter niet of nauwelijks geïnteresseerd volgens verzoeker. Zij weigerde om bepaalde stukken in ontvangst te nemen en wilde verder geen getuigen meer horen. Verzoeker wees de Nationale ombudsman erop dat het uiteindelijke proces-verbaal van een verhoor dat acht uur heeft geduurd, relatief kort is: slechts zes kantjes A4. Verzoeker vond dat daaruit bleek dat hem vaak dezelfde vragen waren gesteld; hij had het verhoor door V. als drammeerd ervaren.

Beoordeling

8. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Voor een verhorende politieambtenaar brengt dit vereiste mee dat hij of zij ook

tijdens een confronterend verhoor objectief blijft en geen uitlatingen doet die op gespannen voert staan met deze objectiviteit.

9. Voor de Nationale ombudsman is vast komen te staan dat de sfeer tijdens het verhoor van verzoeker negatief is geweest, nu dit wordt bevestigd door zowel verzoeker als door politieambtenaar V. Dat K. heeft verklaard dat de sfeer in haar herinnering normaal was, doet daaraan niets af. Zij gaf aan zich het verhoor niet goed meer te kunnen herinneren.

Verder is de Nationale ombudsman uit de verklaringen van verzoeker en V. duidelijk geworden dat V. zo goed en zo kwaad als het ging had getracht de regie in handen te krijgen en te houden tijdens het verhoor. Uiteraard is het begrijpelijk dat de verhorend politieambtenaar de regie over het (verloop van) het verhoor wil houden, hetgeen bij een breedsprakige verdachte tot gevolg kan hebben dat die geregeld in zijn of haar verhaal wordt geremd om de focus te houden op de hoofdlijn en de gestelde vragen. In tegenstelling tot hetgeen V. tegen de bureauchef heeft verklaard ziet de Nationale ombudsman niet in hoe objectieve opsporing in het gedrang kan komen als de verdachte sturend is met aanleveren informatie. Van een (ontkennende) verdachte kan immers moeilijk worden verwacht dat hij (uitsluitend) niet-subjectieve informatie aanlevert tijdens zijn verhoor. Van een ervaren politieambtenaar mag worden verwacht dat die op een juiste wijze met als sturend ervaren verdachten weet om te gaan.

Gelet op de door verzoeker maar ook met name door V. ervaren sfeer in combinatie met het feit dat V. niet uitsloot dat zij verzoeker tijdens het verhoor arrogant en manipulatief had genoemd, ziet de Nationale ombudsman voldoende grond om aan te nemen dat V. die woorden heeft gebezigd. Hoe lastig een verdachte tijdens het verhoor ook is, het getuigt niet van een professionele houding dergelijke subjectieve bewoordingen te gebruiken tijdens een verhoor. Dat was hooguit anders geweest, als een dergelijke negatieve en persoonlijke benadering van de verdachte bewust was toegepast in het kader van een bepaalde verhoortechniek. Echter uit niets is gebleken dat daarvan sprake was.

Het gebruik van dergelijke termen zal ongetwijfeld niet hebben bijgedragen aan een verbetering van de sfeer tijdens het verhoor.

V. verbindt aan de relatief lange duur van het verhoor overigens de conclusie dat verzoeker ruimschoots de gelegenheid heeft gehad om zijn verhaal te doen en verwijst daarbij ook naar het door verzoeker ondertekende proces-verbaal van verhoor. Verzoeker zegt over de duur van het verhoor en het volgens hem in verhouding korte proces-verbaal dat daarvan is opgemaakt, dat daaruit juist blijkt dat hem de hele tijd dezelfde vragen werden gesteld.

Gelet op de vastgestelde negatieve sfeer, het feit dat een verhoor van acht uur op zich al intimiderend kan zijn, in combinatie met de uitlatingen waarvan de Nationale ombudsman het aannemelijk acht dat V. die tijdens het verhoor heeft gedaan, komt de Nationale

ombudsman tot de conclusie dat V. tijdens het verhoor in strijd met het vereiste van professionaliteit heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de brief

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaar V. de brief van zijn ex-vriendin waarin zij ingaat op hetgeen verzoeker ten laste was gelegd niet als bijlage had gevoegd bij het proces-verbaal dat naar het parket was gestuurd. De bewuste brief ontbrak in het dossier zoals dat door V. was ingestuurd naar de officier van justitie. Pas nadat de rechter-commissaris de brief had gewaarmerkt op 29 november 2004, maakte de brief onderdeel uit van het dossier op basis waarvan de rechter tot een oordeel zou komen.

2. De (ongedateerde, uit februari of maart 2003 afkomstige) dertien pagina's tellende handgeschreven brief van de ex-vriendin was gericht aan verzoeker. Ze schreef in de aanhef van de brief dat verzoeker haar per sms-bericht had gevraagd of ze elk detail wilde opschrijven wat er sinds 21 januari (2003; N.o.) was gebeurd. Vervolgens beschreef de ex-vriendin zeer gedetailleerd (de aanleiding tot) het voorval dat in de nacht van 21 op 22 januari 2003 tussen haar en verzoeker had plaatsgevonden. Ze omschreef daarbij wie wat had gedaan en hoe de wisselwerking tussen hen was geweest. Vervolgens beschreef ze uitgebreid hoe derden haar daarna onder druk hadden gezet om aangifte te doen tegen verzoeker en waarom ze begin februari 2003 had besloten haar aangifte tegen verzoeker in te trekken. Uit de brief bleek dat ze verzoeker graag als partner terug wilde en dat ze spijt had van alles wat er aan de hand was.

3.1. De korpsbeheerder achtte verzoekers klacht over het niet-opnemen van de brief/brieven door politieambtenaar V. in het politiedossier ongegrond en baseerde zich daarbij op de bevindingen van de bureauchef.

3.2. De bureauchef schreef hierover (geanonimiseerd) het volgende:

"... Politieambtenaar V. geeft aan dat verzoeker veel bescheiden heeft benoemd en getoond. Was de onderhavige brief relevant geweest dan was die brief zeker bijgevoegd. Verzoeker heeft echter dermate veel bescheiden cq. materiaal getoond dat daar door politieambtenaar V. in haar ogen een verantwoorde keuze uit is gemaakt. ..."

4. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder liet verzoeker (via zijn advocate) (geanonimiseerd) het volgende weten.

"... De inhoud van de brief van zijn ex-vriendin H. had direct betrekking op de verdenking ten aanzien van verzoeker. In deze brief heeft zij immers een groot deel van haar aangifte

ingetrokken. Voorts staat de relevantie van bedoelde brief vast nu deze door de rechter-commissaris aan het dossier is toegevoegd en door de rechtbank ondermeer als basis is gebruikt bij het motiveren van de vrijspraak. ..."

5. In haar schriftelijke verklaring meldde politieambtenaar V. aan de Nationale ombudsman dat zij naar aanleiding van een aangifte de betrokken partijen hoort en probeert te achterhalen wat er gebeurd is. V. verklaarde in dit verband verder dat het algemeen bekend is dat vrouwen hun aangifte tegen hun partner van huiselijk geweld om verschillende redenen op een later moment willen intrekken. De politie had volgens V. besloten dat dit niet meer kan; uit nader onderzoek zou de (on)schuld van de partner moeten blijken.

V. liet weten dat verzoeker uit zichzelf met verschillende stukken naar het bureau was gekomen nadat hij had vernomen dat zijn ex-vriendin aangifte tegen hem had gedaan. Uit al die stukken zou zijn onschuld blijken volgens verzoeker. V. verklaarde dat zij, met de kennis die zij toen had, had besloten de bewuste brief evenals een aantal andere stukken overigens, niet bij het proces-verbaal te voegen. Zij vond de brief namelijk niet objectief en relevant, waarbij V. constateerde dat de rechter-commissaris en de rechtbank kennelijk een andere mening waren toegedaan. Voor V. had de brief weinig waarde, omdat ze niet wist onder welke omstandigheden de brief was geschreven en de inhoud van de brief niet strookte met hetgeen de ex-vriendin had verklaard. Naast het reeds bij het proces-verbaal gevoegde materiaal had de brief voor V. geen toegevoegde waarde. In dit geval was het voor V. duidelijk dat de ex-vriendin verzoeker terug wilde en onder die omstandigheid de brief op verzoek van verzoeker had geschreven. De ex-vriendin wist daarbij niet wat verzoeker voor ogen had met de brief. Om die reden vond V. de brief niet objectief en dus niet relevant. Een verdachte kan bovendien altijd nog in een later stadium van de strafzaak om toevoeging van stukken in het dossier verzoeken, aldus V.

6. Verzoeker liet in reactie op de verklaring van V. weten dat hij de bewuste brief tijdens het verhoor had laten lezen aan K. en V. Desgevraagd had verzoeker V. geantwoord dat zijn ex-vriendin de brief had geschreven op een moment dat hun relatie tussentijds enige tijd was verbroken en zij tijdelijk ergens anders woonde en dat hij de beweegredenen van zijn ex-vriendin voor het schrijven van de brief niet wist.

Beoordeling

7. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat bestuursorganen zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden. Het begrip onpartijdigheid heeft betrekking op de houding van bestuursorganen tegenover burgers en het onderwerp van de zaak. Die houding dient vrij te zijn van vooringenomenheid en vooroordeel. Ook de schijn van partijdigheid moet worden vermeden. Het verbod van vooringenomenheid is zeker ook van toepassing op een verhoorsituatie die immers ten doel heeft de objectieve waarheidsvinding.

8. Alleen al gelet op de inhoud van de betreffende brief staat voor de Nationale ombudsman vast dat de brief deel had moeten uitmaken van het proces-verbaal dat is ingestuurd naar justitie. Zoals de advocate van verzoeker terecht opmerkte had de brief direct betrekking op een groot deel van de aangifte. De ex-vriendin ging in de brief namelijk zeer gedetailleerd in op haar rol en die van verzoeker tijdens het incident naar aanleiding waarvan zij aangifte had gedaan. Dat zij de brief op verzoek van verzoeker had geschreven, zoals uit de aanhef van de brief bleek, doet aan de relevantie van die brief niet af nu daarover geen twijfel kon bestaan gelet op de inhoud daarvan. De Nationale ombudsman kan V. op geen enkele manier volgen in haar afweging dat de brief niet relevant zou zijn. Haar argument dat de brief niet objectief zou zijn, snijdt in dit verband geen hout. Immers, daarmee is nog niet gezegd dat de brief niet relevant is voor de officier van justitie en de rechter bij de beoordeling van een zaak. Het is de taak van de politie om niet alleen belastend, maar ook ontlastend bewijsmateriaal te verzamelen. Juist het gegeven dat de ex-vriendin in haar aangifte andere dingen had verklaard dan ze in de brief had geschreven, had voor V. aanleiding moeten zijn de brief in het proces-verbaal op te nemen.

Gelet op het feit dat de rechter-commissaris in een later stadium van de strafzaak aanleiding heeft gezien de brief alsnog aan het proces-verbaal toe te voegen, staat de relevantie van de brief vast. Het getuigt van onvoldoende professionaliteit dat dit gegeven door V. werd afgedaan met de enkele constatering dat de rechter kennelijk een andere mening was toegedaan. Door de brief buiten het dossier te laten, heeft V. een onjuiste afweging gemaakt, waarmee zij heeft gehandeld in strijd met het verbod van vooringenomenheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van de geluidscassettes

Bevindingen

1. Nadat zijn ex-vriendin eind november 2003 bij verzoeker was weggegaan had ze op 24 februari 2004 voor het eerst weer telefonisch contact met hem gezocht. Een aantal van de daaropvolgende telefoongesprekken had verzoeker opgenomen. Verzoeker had die bandjes samen met een cassette recorder op 26 februari 2004 aan V. overhandigd. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaar V. de telefoongesprekken tussen hem en zijn ex-vriendin H. die hij had opgenomen, onzorgvuldig had uitgewerkt doordat zij had nagelaten een voor zijn strafzaak relevant fragment uit te werken en doordat ze bij een bepaalde relevante passage ten onrechte had aangegeven dat er sprake was van storing op de geluidscassette.

2.1. In het proces-verbaal van relaas noteerde politieambtenaar V. dat ze van de drie cassettebandjes de twee relevante gesprekken woordelijk in een proces-verbaal van

bevindingen had uitgewerkt, die betrekking hadden gehad op de mishandeling. In het proces-verbaal van bevindingen, waarin zij de relevante gesprekken had uitgewerkt, had V. aangegeven dat een deel van een bepaald gesprek onverstaanbaar was en dat er sprake was van een storing in het bandje.

2.2. In het proces-verbaal van bevindingen tekende V. op dat zij de bandjes had afgeluisterd, zij verwees naar bandje III en gaf aan dat ze de delen van de twee gesprekken die betrekking hadden op de mishandeling letterlijk had uitgewerkt in het proces-verbaal. In haar uitwerking schreef V. op pagina 57 op een gegeven moment, nadat de ex-vriendin verzoeker juist had gezegd hem de waarheid te gaan vertellen: "(onverstaanbaar en storing in bandje)".

3. In opdracht van de rechter, luisterde de rechter-commissaris een bepaald fragment op een van de cassettebandjes af, liet hij dat fragment relateren in een proces-verbaal en gaf hij zijn indruk over de authenticiteit van het bandje. In zijn proces-verbaal van 4 mei 2006 over het afluisteren van de geluidsbandjes schreef de rechter-commissaris onder meer het volgende:

"... Na het beluisteren van het fragment, heb ik moeten constateren dat dit fragment goed te beluisteren was en dat er geen storing in het bandje was. Het fragment was wel moeilijk te beluisteren, maar het was goed te relateren. Mij is opgevallen dat hetgeen er op pagina 56 en 57 is gerelateerd niet volledig is. ..."

4. Uit de uitwerking van het bewuste fragment, die in opdracht van de rechter-commissaris was gebeurd, bleek dat de ex-vriendin tijdens dat fragment verzoeker had verteld dat ze uiteindelijk naar een Blijf-van-mijn-lijf huis was gegaan nadat ze bij verzoeker was weggegaan, omdat ze had gehoord dat ze op die manier sneller aan een eigen woning kon komen. De ex-vriendin ging verder in op de reden van haar vertrek en zij spraken over de strubbelingen die zij samen hadden gehad.

5.1. De korpsbeheerder onthield zich van een oordeel ten aanzien van deze klacht omdat de rechter zich reeds over de klacht had uitgelaten.

5.2. Tegenover de bureauchef had politieambtenaar V. hierover het volgende verklaard (geanonimiseerd):

"... Politieambtenaar V. geeft aan dat zij meerdere bandjes heeft uitgeluisterd. De aangifte betrof onderzoek naar (zware) mishandeling. Zij geeft aan dat zij de bandjes zorgvuldig heeft uitgeluisterd en vervolgens de relevante passages uitgewerkt. Op de apparatuur die zij heeft gebruikt hoorde zij dat er sprake was van een storing. Het kan zijn dat die apparatuur daar de oorzaak van was. ..."

6. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder liet verzoeker (via zijn advocate) (geanonimiseerd) het volgende weten.

"... Het zeer relevante en ontlastende fragment, waarin ex-vriendin H. op luchtige

toon beschrijft dat zij de aangifte heeft willen gebruiken voor een urgentieverklaring voor een woning, heeft politieambtenaar V. niet uitgewerkt in een proces-verbaal. De door V. gebruikte apparatuur is haar door verzoeker ter beschikking gesteld. Dezelfde apparatuur is gebruikt bij de rechter-commissaris en ter zitting. Bij het afluisteren van de bandjes was geen sprake van een storing."

7. Na geconfronteerd te zijn met de volledige uitwerking van de bandjes en met de opmerking van de rechter-commissaris daarover (zie hierboven: III, bevindingen, onder 3.) liet V. de Nationale ombudsman weten dat zij een koptelefoontje van een collega had gebruikt om de door verzoeker overhandigde bandjes af te luisteren. Over haar uitwerking van de gesprekken meldde V. dat zij dat absoluut zorgvuldig had gedaan. Zij merkte daarbij op dat de relevante gesprekken letterlijk moesten worden uitgewerkt, waarbij zij de bewuste passage hoogstwaarschijnlijk niet had uitgewerkt omdat zij niet precies kon verstaan wat er werd gezegd, waardoor een letterlijke uitwerking daarvan niet mogelijk was geweest. V. refereerde in dit verband aan de reactie van de rechter-commissaris dat het fragment moeilijk te beluisteren was, maar wel te relateren. V. verbond daaraan de conclusie dat zij bij het uitwerken van een fragment in een proces-verbaal niet had kunnen volstaan met slechts het relateren van de inhoud daarvan, nu een letterlijke uitwerking volgens haar was vereist. Als V. niet met 100% zekerheid iets (cruciaals) had verstaan, was dat voor haar aanleiding dat niet op te schrijven, omdat ze de door haar opgemaakte processen-verbaal op ambtseed ondertekent. V. had besloten het fragment niet uit te werken om te voorkomen dat haar uitwerking wellicht niet geheel juist zou zijn en om in plaats daarvan "storing" te vermelden.

Verder schreef V. hierover dat de geluidsopnamen van de gevoerde telefoongesprekken niet objectief waren omdat de ex-vriendin niet wist dat de gesprekken door verzoeker werden opgenomen. Verzoeker had daardoor de gesprekken kunnen sturen, zodat die gesprekken voor V. niet bijdroegen aan de waarheidsvinding.

V. voegde aan haar antwoorden op de gestelde vragen toe dat er voor haar geen reden was om voor de strafzaak relevante fragmenten weg te laten of een storing te verzinnen. Door te suggereren dat zij een proces-verbaal onjuist dan wel valselijk had opgemaakt, voelde V. zich in haar goede naam en eer aangetast. Zij zou haar baan daarvoor nooit op het spel zetten. Het was haar werk als rechercheur om een zaak objectief af te handelen.

8. Door en namens verzoeker werd in reactie op de schriftelijke verklaring van V. benadrukt dat de rechter-commissaris had geconstateerd dat er géén sprake was van een storing in het bandje. Doordat V. op het moment dat de aangeefster aangaf de waarheid te gaan vertellen, had gerelateerd dat er sprake was van een storing in het bandje, had V. volgens verzoeker de indruk gewekt dat verzoeker aan het bandje had gerommeld. Voorts gaf verzoeker aan dat de opgenomen telefoongesprekken waren gevoerd na een periode

dat zij elkaar vier maanden niet hadden gezien en nadat zijn ex-vriendin voor de tweede keer aangifte tegen hem had gedaan. Zijn ex-vriendin sprak tijdens die in totaal drie uur durende telefoongesprekken op een dusdanig vrolijke en luchtige toon uitgebreid over essentiële zaken uit haar aangifte dat hij dat nooit had kunnen manipuleren, aldus verzoeker. Verder vond verzoeker dat V. ten onrechte had nagelaten ook andere relevante passages uit te werken.

Beoordeling

9. Evenals de klacht over de in het dossier ontbrekende brief, toetst de Nationale ombudsman dit klachtonderdeel aan het verbod van vooringenomenheid (zie hierboven onder II., beoordeling, onder 7. voor een omschrijving van dit verbod).

10. Zoals de Nationale ombudsman ook al in de eerste fase van zijn onderzoek heeft aangegeven, kan de Nationale ombudsman niet anders dan tot de conclusie komen dan dat de politie ten aanzien van dit klachtonderdeel niet behoorlijk heeft gehandeld. De Nationale ombudsman moet immers rechterlijke uitspraken en de gronden daarvan in acht nemen. Met de constatering van de rechter-commissaris dat er geen sprake was van storing in het bandje en dat de uitwerking van de opnames onvolledig was, was voor de Nationale ombudsman derhalve al vast komen te staan dat V. daarmee niet behoorlijk heeft gehandeld. Gelet op de samenhang van de aard van de klacht met de overige klachten heeft de Nationale ombudsman er desondanks voor gekozen om ook dit klachtonderdeel mee te nemen in het kader van zijn onderzoek.

11. Gelet op de inhoud van het later in opdracht van de rechter uitgewerkte fragment, kan de Nationale ombudsman niet anders dan tot conclusie komen dat dat bewuste fragment uiteindelijk in het voordeel van verzoeker heeft gewerkt. Het verweer van V. terzake is gebaseerd op twee in elkaars verlengde liggende pijlers. Als eerste reden voor het niet, dan wel onvoldoende uitwerken van de bandjes suggereert zij dat het aan de door haar gebruikte apparatuur heeft gelegen. Als dat al het geval zou zijn geweest, dan had het op haar weg gelegen om een alternatief voor die apparatuur te zoeken. Zeker nu de storing in het bandje blijkens de uitwerking van V. was opgetreden precies nadat de ex-vriendin had aangekondigd de waarheid te gaan vertellen. Niet aangevoerd of gebleken is dat V. het met behulp van andere apparatuur nogmaals heeft geprobeerd. Door achterwege te laten het bewuste fragment uit te werken en geen moeite te doen dat fragment ondanks de door haar gestelde storing toch af te kunnen luisteren terwijl ook voor V. duidelijk had behoren te zijn dat dat fragment cruciaal kon zijn, heeft V. de schijn van partijdigheid op zich geladen. Het tweede onderdeel van het verweer van V. terzake doet aan voorgaande constatering niets af. V. voert aan dat zij dergelijke opnames letterlijk moet uitwerken en dat het slechts relateren daarvan onvoldoende is. Wat daar ook van moge zijn, in het later, in opdracht van de rechter, door een andere politieambtenaar uitgewerkte fragment van het bandje staat wel een woordelijke uitwerking van de gesprekken, waarin overigens ook

op verschillende plaatsen stond vermeld als een tekst onverstaaanbaar was geweest. Een dergelijke uitwerking had ook V. kunnen maken en

zelfs ook behoren te maken. V. heeft ten aanzien van het uitwerken van de geluidscassettes gehandeld in strijd met het verbod van vooringenomenheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

IV. Ten aanzien van de getuigenverklaringen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaar V. heeft nagelaten de verklaringen van de twee getuigen A. en Sa. op te nemen in het proces-verbaal, zoals dat was toegestuurd aan de officier van justitie. Verzoeker was ervan op de hoogte geraakt dat zij als getuigen waren gehoord doordat A. en Sa. hem daarover hadden geïnformeerd. De getuigen A. en Sa. waren op dat moment werknemers van verzoeker.

2. Op verzoek van verzoeker had V. uiteindelijk op 28 juli 2004 een aanvullend proces-verbaal van bevindingen terzake opgesteld. Daarin stond onder meer dat Sa. en A. politieambtenaar V. afzonderlijk tijdens hun verhoor te kennen hadden gegeven geen verklaring af te leggen tegen verzoeker omdat hij hun werkgever was en ze bang waren hun baan te verliezen.

3. Later was Sa. ook door de rechter-commissaris gehoord. Sa. verklaarde nooit iets vreemds te hebben gemerkt met betrekking tot de relatie van verzoeker en zijn ex-vriendin, die tevens in de zaak van verzoeker had gewerkt. Tegenover de rechter-commissaris heeft Sa. verklaard dat de opmerking van V. in het proces-verbaal van bevindingen dat hij geen verklaring had wensen af te leggen omdat hij bang zou zijn om zijn baan kwijt te raken, niet klopte. Sa. verklaarde over het verhoor door V. dat hij zijn verklaring zoals V. die had opgesteld, niet had willen ondertekenen, omdat hij de indruk had dat V. en haar collega hem met hun vragen hadden willen manipuleren. Ze hadden hem dingen willen laten verklaren, die hij niet had gezien. Dat wilde Sa. niet en daarom had hij zijn verklaring niet ondertekend. Sa. vertelde de rechter-commissaris voor niemand bang te zijn en niet bang te zijn zijn werk te verliezen. Nadat Sa. de politie tijdens zijn verhoor had verteld voor niemand bang te zijn, hadden ze hem heel lang aangekeken om erachter te komen of dat wel echt zo was, aldus Sa. tegenover de rechter-commissaris.

A. was niet gehoord door de rechter-commissaris.

4.1. De korpsbeheerder baseerde zijn ongegrondverklaring van de klacht op de bevindingen van de bureauchef. De bureauchef schreef (geanonimiseerd) het volgende:

4.2.

"... Politieambtenaar V. geeft aan dat zij de twee getuigen heeft gesproken. Beiden hebben aangegeven dat zij niet wensten te verklaren over hun werkgever. Zij wilden ook niet dat dit op papier werd vastgelegd vanwege de bestaande werkrelatie. Op verzoek van het Openbaar Ministerie is door haar in een proces verbaal van bevindingen opgenomen dat de twee getuigen over het betreffende feit geen verklaringen wilden afleggen over hun werkgever. ..."

5.1. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder liet verzoeker (via zijn advocate) (geanonimiseerd) het volgende weten.

5.2.

"... Artikel 152 Sv (zie Achtergrond, onder 1.) verplicht opsporingsambtenaren tot het opmaken van een procesverbaal van hun werkzaamheden in het kader van de opsporing. Volgens de Hoge Raad kunnen zij dit slechts achterwege laten indien hetgeen door hen is verricht of bevonden naar hun oordeel redelijkerwijs niet van belang kan zijn voor enige voor de rechter in het eindonderzoek te nemen beslissing (HR 19 december 1995, NJ 1996, 249). De reden waarom politieambtenaar V. volgens de korpsbeheerder de gesprekken met de getuigen niet op papier heeft gezet is echter omdat de getuigen dit niet wilden vanwege de bestaande werkrelatie. Blijkbaar heeft V. de relevantie van haar gesprekken met de getuigen wel ingezien, maar heeft zij op verzoek van de getuigen hiervan geen proces-verbaal opgemaakt. Volgens de Hoge Raad zijn belangen van derden echter onvoldoende grond om het opmaken van een procesverbaal achterwege te laten (HR 19 december 1995, NJ 1996, 249 en HR 5 december 1995, NJ 1996, 422). De conclusie is dan ook dat V. niet heeft voldaan aan haar verbaliseringsplicht. Daarbij ontkennen de getuigen hetgeen politieambtenaar V. in opdracht van de officier van justitie (na verzoek van de verdediging) heeft geverbaliseerd."

6. V. merkte over deze klacht op dat zij zich kon herinneren dat zij de namen van de twee getuigen had gekregen van de ex-vriendin en dat de getuigen A. en Sa. geen verklaring wensten af te leggen omdat zij bang waren hun baan te verliezen of voor verzoekers reactie. V. wist niet meer waarom ze later pas een proces-verbaal van bevindingen had opgesteld. Zij vermoedde dat de reden daarvoor was gelegen in de wens van beide getuigen om niet in het proces-verbaal voor te komen. Naar de reden van ontkenning door beide getuigen van de lezing van V., gaf V. aan slechts te kunnen gissen.

7. Verzoeker reageerde op de verklaring van V. als volgt: nadat zijn ex-vriendin in november 2003 bij hem weg was gegaan, hoorde verzoeker in februari 2004 voor het eerst weer iets van haar, via A., een van zijn werknemers. A. had verzoeker verteld dat hij door de politie was uitgenodigd voor een gesprek. Na afloop van dat gesprek had hij verzoeker direct verteld dat het over zijn ex-vriendin ging en dat verzoeker moest oppassen omdat de politieambtenaren erop uit waren om verzoeker te pakken. Ook door getuige Sa., die eveneens een werknemer was van verzoeker, was verzoeker direct geïnformeerd nadat S.

was gehoord door de politie. Toen verzoeker na enige tijd inzage in het dossier had gekregen, was het hem opgevallen dat de verklaringen van A. en Sa. daarin ontbraken. Tot verzoekers verbazing las hij in het later toegevoegde proces-verbaal van bevindingen dat A. en Sa. uit angst voor verlies van hun baan eerder geen verklaring hadden durven afleggen. Verzoeker kon dat niet rijmen met het feit dat A. en Sa. hem gelijk van hun verhoor op de hoogte hadden gesteld. Bovendien benadrukte verzoeker in zijn reactie dat getuige Sa. ten overstaan van de rechter-commissaris had aangegeven niet bang te zijn (geweest) zijn baan te verliezen.

Beoordeling

8. Ook deze klacht toetst de Nationale ombudsman aan het verbod van vooringenomenheid (zie hierboven onder II. beoordeling, onder 7. voor een omschrijving van dit verbod).

9. De lezingen van Sa. en V. ten aanzien van het verhoor staan lijnrecht tegenover elkaar. Volgens V. wensten Sa. en A. niet te verklaren uit angst voor hun baan en wilden ze daarom ook niet dat dat op schrift werd vastgelegd. Sa. vertelde de rechter-commissaris dat hij zijn verklaring niet had willen tekenen omdat hij zich door de vragen van V. gemanipuleerd had gevoeld. Sa. ontkende ten stelligste dat hij ten overstaan van V. geen verklaring had afgelegd omdat hij bang zou zijn geweest zijn baan kwijt te raken. De advocate van verzoeker wees in dit verband op de in artikel 152 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) (zie Achtergrond, onder 1.) neergelegde verbaliseringsplicht, in strijd waarmee V. volgens haar had gehandeld. Daaraan voegde zij toe dat de Hoge Raad had geoordeeld dat belangen van derden onvoldoende grond vormen om het opmaken van een proces-verbaal achterwege te laten.

10. Wat ook de (werkelijke) reden is geweest voor het niet opnemen van de verklaringen van A. en Sa. in het proces-verbaal, de advocate van verzoeker heeft in dit verband terecht gewezen op de verbaliseringsplicht en op hetgeen de Hoge Raad ten aanzien van de belangen van derden daarover heeft opgemerkt. Hooguit kunnen belangen van derden er volgens de Hoge Raad van invloed zijn op de wijze van waarop opsporingsambtenaren hun bevindingen relateren. (zie Achtergrond, onder 2.). Door niets op te nemen in het proces-verbaal over de verklaringen die zij had afgenomen van A. en Sa. heeft V. gehandeld in strijd met het verbod van vooringenomenheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Slotbeschouwing

De gedragingen en reacties van V. overziende, kan de Nationale ombudsman zich niet aan de indruk onttrekken dat V. bij het verrichten van haar werkzaamheden teveel op de stoel

van de rechter is gaan zitten door bewijsmateriaal in te grote mate zelf te beoordelen op relevantie en objectiviteit, waarbij zij bovendien een aantal verkeerde keuzes heeft gemaakt. Dat was niet haar taak. Haar taak was om naar aanleiding van de aangifte van de ex-vriendin relevant bewijs daaromtrent te verzamelen, waarbij zij oog had moeten hebben voor zowel ontlastend als belastend bewijs. In dit geval heeft V. zich onvoldoende van haar taak gekweten, waardoor bij de Nationale ombudsman de indruk is ontstaan dat V. al met al onvoldoende heeft opengestaan voor het verhaal van verzoeker en zelf haar vonnis over hem al had geveld. Hoewel V. er naar eigen zeggen naar streefde om haar werk objectief te doen, is zij daar in dit geval dus niet dan wel onvoldoende overtuigend in geslaagd. Bij het voorgaande speelde tevens de niet-meewerkende opstelling van V. in het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman een rol, alsmede haar van te weinig respect en zelfinzicht getuigende opmerking dat de rechter kennelijk een andere zienswijze had gehad ten aanzien van de brief. De Nationale ombudsman hoopt dat V. lering trekt uit deze zaak en soortgelijke gevallen in de toekomst met een meer open vizier zal behandelen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden is gegrond:

- ten aanzien van het verhoor, wegens strijd met het vereiste van professionaliteit;
- ten aanzien van de overige klachtonderdelen, wegens strijd met het verbod van vooringenomenheid.

Onderzoek

Op 16 maart 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer S. te Den Haag, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van voornoemd politiekorps, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek reageerde de korpsbeheerder op de klacht en werd hem verzocht een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast gaf de betrokken politieambtenaar schriftelijk commentaar op de klacht en de daarover gestelde vragen en werd een andere, meer zijdelings betrokken politieambtenaar in persoon gehoord.

Tijdens het onderzoek kregen de betrokkenen over en weer de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Den Haag over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Politieambtenaar K. die als getuige bij het onderzoek is betrokken berichtte dat het verslag haar geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reactie van de betrokken politieambtenaar en de reactie van verzoeker gaven aanleiding het verslag op enkele punten te wijzigen.

De korpschef gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

het door het regionale politiekorps Haaglanden ingestuurde en op 6 mei 2004 door het arrondissementsparket Den Haag ontvangen proces-verbaal;

de verslagen van de verhoren door de rechter-commissaris, de opmerking van de rechter-commissaris van 4 mei 2006 ten aanzien van het beluisteren van de geluidscassette en het proces-verbaal van bevindingen van de uitwerking van de geluidscassette in opdracht van de rechter-commissaris;

het proces-verbaal van de terechtzitting van de meervoudige kamer van de rechtbank te Den Haag van 6 maart 2006 en het verkort vonnis van de meervoudige kamer van de rechtbank te Den Haag van 3 juli 2006;

de klachtbrief van (de advocate van) verzoeker van 20 december 2006 en de reactie van de politie van 29 december 2006 daarop;

het verzoekschrift van (de advocate van) verzoeker van 15 maart 2007;

de reactie van de korpsbeheerder van 20 september 2007;

de reactie van (de advocate van) verzoeker van 18 november 2007;

de verklaring van politieambtenaar K., afgelegd op 6 mei 2008;

de schriftelijke verklaring van V. van 14 juli 2008;

de reactie van de korpsbeheerder van 4 augustus 2008;

de reactie van (de advocate van) verzoeker van 30 september 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering, Artikel 152

"De ambtenaren, bedoeld in de artikelen 141 en 142, maken ten spoedigste proces-verbaal op van het door hen opgespoorde strafbare feit of van hetgeen door hen tot opsporing is verricht of bevonden. "

Tekst & Commentaar Strafvordering, zevende druk, aantekening 3, onder e

"Belangen van derden en/of van het opsporingsonderzoek.

Belangen van derden en/of van het opsporingsonderzoek vormen volgens de Hoge Raad op zichzelf onvoldoende grond om het opmaken van een proces-verbaal achterwege te laten, nu aan die belangen tegemoet kan worden gekomen door de wijze waarop de desbetreffende verrichtingen en bevindingen in het proces-verbaal worden gerelateerd (HR 19 december 1995, NJ 1996, 249 en HR 5 december 1995, NJ 1996, 422). Wel kunnen belangen van derden en het belang van de verdere bruikbaarheid van een opsporingsmethode redenen zijn om een proces-verbaal niet onnodig gedetailleerd op te maken. ..."

2. Arrest van de Hoge Raad, 5 december 1995, NJ 1996, 422

"6.4. Vooropgesteld zij dat geen rechtsregel zich ertegen verzet dat, zoals te dezen is geschied, een leider van het opsporingsonderzoek een proces-verbaal opmaakt inhoudende datgene wat hij van de observanten heeft vernomen omtrent hun waarnemingen tijdens dat onderzoek, en dat zodanig proces-verbaal tot het bewijs wordt gebezigd. Echter, art. 152 Sv brengt mee dat observanten (tevens) zelf proces-verbaal behoren op te maken van hetgeen door hen tot opsporing is verricht of bevonden. Ten aanzien van de vorm waarin die waarnemingen worden vastgelegd zal met de door het Hof genoemde belangen in redelijkheid rekening mogen worden gehouden. Zo zal in zaken als de onderhavige bijvoorbeeld niet noodzakelijkerwijze in het opgemaakte proces-verbaal in detail behoeven te worden vermeld op welke wijze personen zijn gevolgd of vanuit welke positie observaties zijn gedaan, terwijl daarin evenmin de identiteit van de observanten behoeft te worden vermeld, mits vaststaat dat die observanten bevoegde

opsporingsambtenaren zijn."

Arrest van de Hoge Raad, 19 december 1995, NJ 1996, 249

"11.2.1. Art. 152 Sv schrijft voor dat de in die bepaling genoemde opsporingsambtenaren ten spoedigste proces-verbaal opmaken van het door hen opgespoorde strafbare feit of van hetgeen door hen tot opsporing is verricht of bevonden. Redelijke uitleg van die bepaling in het licht van de aan een eerlijk proces te stellen eisen brengt het volgende mee. Het staat de in die bepaling genoemde opsporingsambtenaren slechts dan vrij het opmaken van een proces-verbaal achterwege te laten ingeval hetgeen door hen is verricht of bevonden naar hun, aan toetsing van de officier van justitie onderworpen, oordeel redelijkerwijs niet van belang kan zijn voor enige door de rechter in het eindonderzoek te nemen beslissing.

Ingeval het opmaken van een proces-verbaal achterwege blijft zal evenwel dienen te worden voorzien in een zodanige verslaglegging van de desbetreffende verrichtingen en bevindingen, dat doeltreffend kan worden gereageerd op een verzoek van de rechter in het eindonderzoek tot nadere verantwoording omtrent dat gedeelte van het opsporingsonderzoek.

Belangen van derden en/of het opsporingsonderzoek vormen op zichzelf onvoldoende grond om het opmaken van een proces-verbaal achterwege te laten. Aan die belangen kan immers door de wijze waarop de desbetreffende verrichtingen en bevindingen in dat proces-verbaal worden gerelateerd voldoende worden tegemoetgekomen."